

Vierde college algoritmiek

25 februari 2016

Complexiteit en Brute Force

Complexiteit (= tijdcomplexiteit) van een algoritme:

- = hoeveelheid werk verricht door het algoritme
- hangt meestal af van de grootte van de invoer: hoe groter de invoer, hoe groter de complexiteit
- wordt bepaald door het aantal keer dat de **basisoperatie** wordt uitgevoerd
- het belangrijkste is de (asymptotische) groei
- wordt vaak uitgedrukt in **O-notatie** (orde van grootte)
- hangt vaak ook af van het soort invoer: **worst case, best case, average case**

Voorbeeld 1:

```
// invoer: array  $a[0 \dots n - 1]$  bestaande uit  $n$  reals  
// uitvoer: de grootste waarde
```

```
max := a[0];  
for  $i := 1$  to  $n - 1$  do  
    if (  $a[i] > \text{max}$  ) then  $\leftarrow$  basisoperatie  
        max :=  $a[i]$ ;  
    fi  
od  
return max;
```

Complexiteit: $C(n) = n - 1 \in \Theta(n)$

Voorbeeld 2:

```
// invoer: array  $a[0 \dots n - 1]$  bestaande uit  $n$  reals
// uitvoer: true als alle  $n$  waarden verschillen

for  $i := 0$  to  $n - 2$  do
    for  $j := i + 1$  to  $n - 1$  do
        if (  $a[i] = a[j]$  ) then  $\leftarrow$  basisoperatie
            return false; fi
    od
od
return true;
```

Best case complexiteit: $B(n) = 1 \in \Theta(1)$

Worst case complexiteit:

$$W(n) = \sum_{i=0}^{n-2} (n - 1 - i) = \frac{1}{2}n(n - 1) \in \Theta(n^2)$$

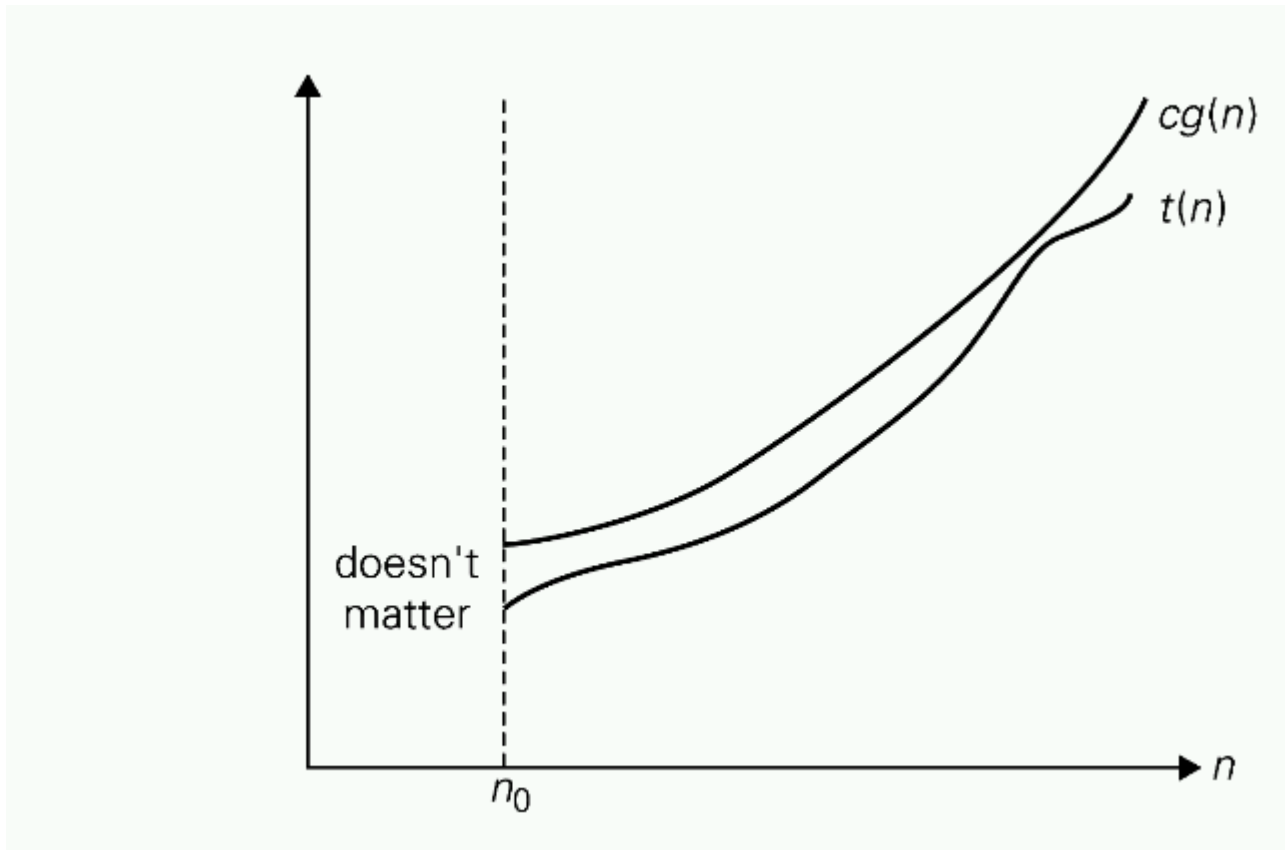
O-notatie beschrijft het asymptotisch gedrag:

$$f \in O(g) \iff \exists c > 0 \text{ en } \exists n_0 \geq 0 \text{ zodat } \forall n > n_0: \\ f(n) \leq c \cdot g(n)$$

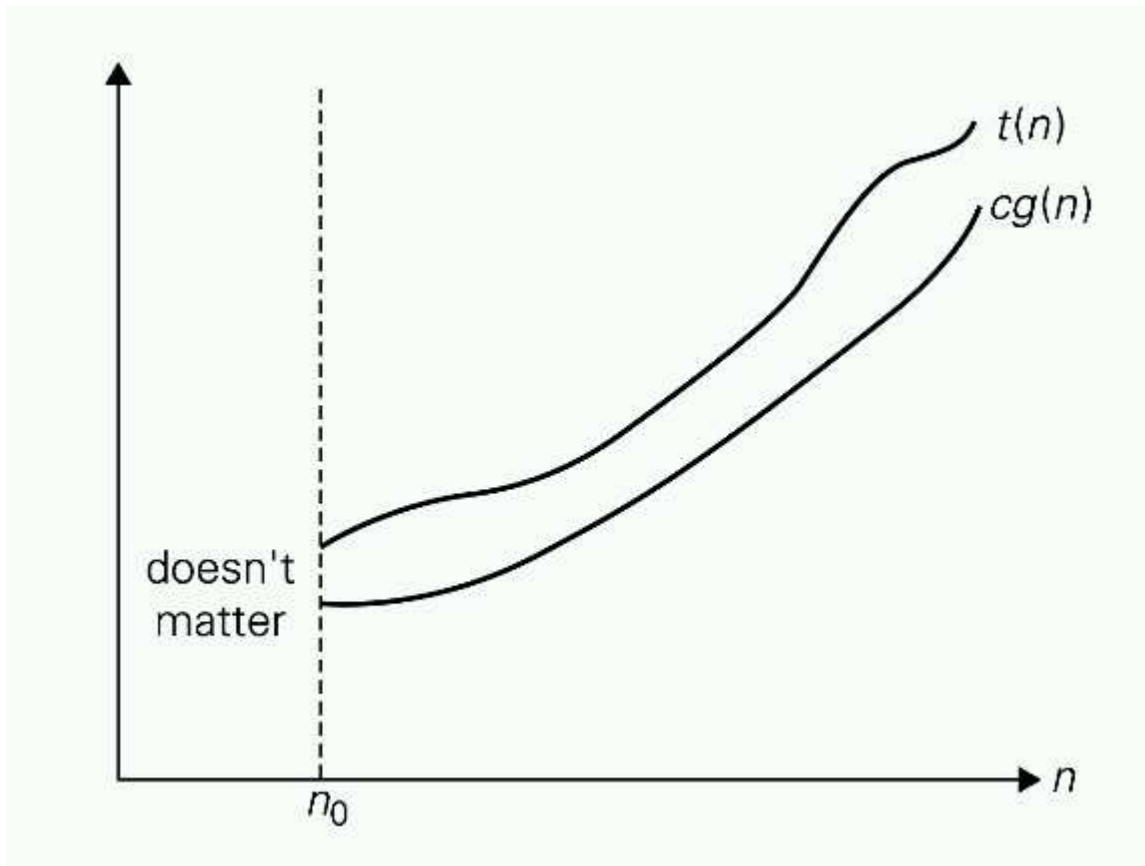
$$f \in \Omega(g) \iff \exists c' > 0 \text{ en } \exists n_0 \geq 0 \text{ zodat } \forall n > n_0: \\ f(n) \geq c' \cdot g(n)$$

$$f \in \Theta(g) \iff \exists c_1, c_2 > 0 \text{ en } \exists n_0 \geq 0 \text{ zodat } \forall n > n_0: \\ c_1 \cdot g(n) \leq f(n) \leq c_2 \cdot g(n)$$

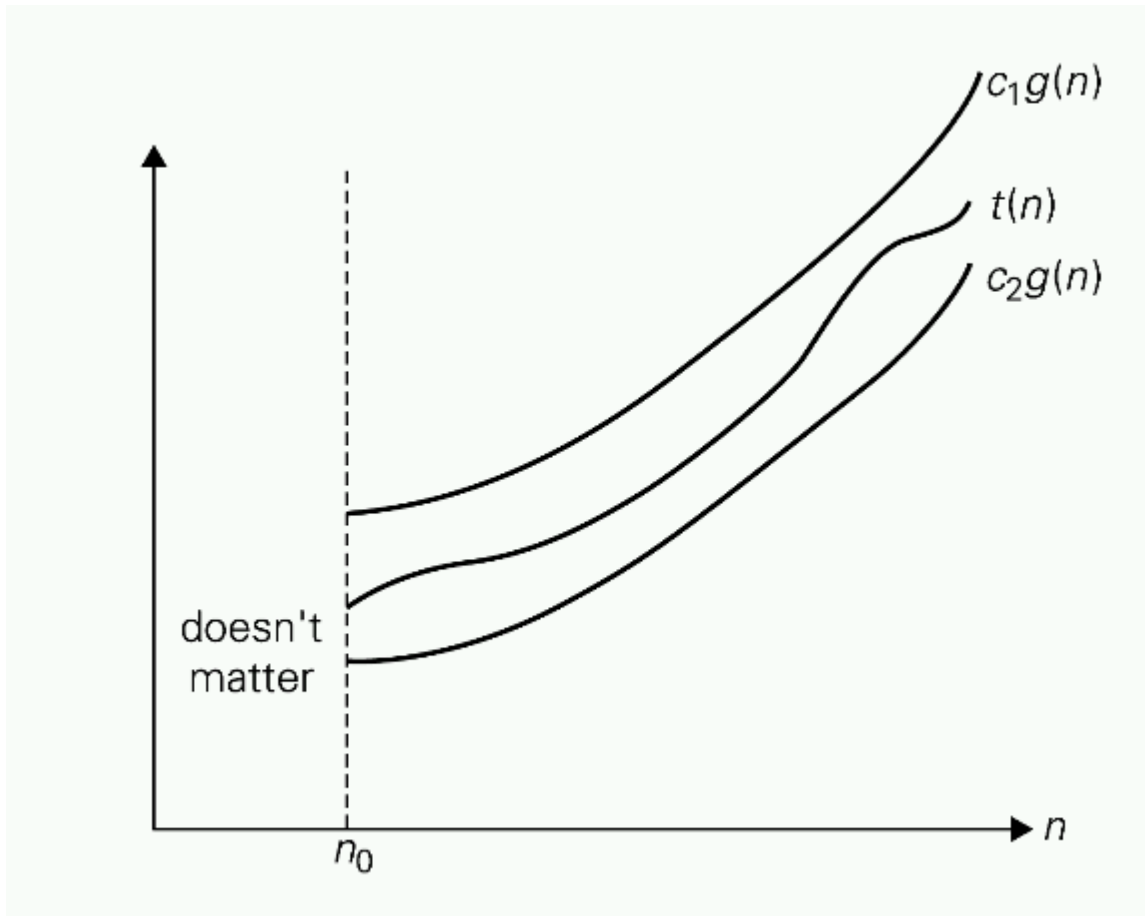
Aangezien zowel f als g in onze toepassingen de complexiteit van een algoritme voorstelt is hier steeds $f > 0$ en $g > 0$.

$t \in O(g)$: $t(n)$ groeit niet sneller dan $g(n)$

$t \in \Omega(g)$: $t(n)$ groeit minstens zo snel als $g(n)$

$t \in \Theta(g)$: $t(n)$ groeit even snel als $g(n)$

Stelling:

$$(1) \quad 0 < \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{f(n)}{g(n)} < \infty \iff f \in \Theta(g)$$

$$(2) \quad \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{f(n)}{g(n)} = 0 \iff f \in O(g), \text{ maar } f \notin \Theta(g)$$

$$(3) \quad \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{f(n)}{g(n)} = \infty \iff g \in O(f) \text{ maar } g \notin \Theta(f)$$

N	10	50	100	300	1000
$\log_2 N$	3	5	6	8	9
$5N$	50	250	500	1500	5000
$N \cdot \log_2 N$	33	282	665	2469	9966
N^2	100	2500	10.000	90.000	7 cijfers
N^3	1000	125.000	7 cijfers	8 cijfers	10 cijfers
2^N	1024	16 cijfers	31 cijfers	91 cijfers	302 cijfers
$N!$	7 cijfers	65 cijfers	161 cijfers	623 cijfers	onvoorstelbaar
N^N	11 cijfers	85 cijfers	201 cijfers	744 cijfers	onvoorstelbaar

Ter vergelijking:

het aantal protonen in het heelal is een getal met 79 cijfers

het aantal microseconden sinds de Big Bang heeft 24 cijfers

$$(1) n(n-2) \in O(n^3); n(n-2) \in O(n^2); n(n-2) \in \Omega(n^2)$$

$$(2) n \in O(n^2), \text{ maar NIET } n \in \Theta(n^2)$$

$$(3) 2^n \in O(3^n), \text{ maar NIET } 2^n \in \Theta(3^n)$$

$$(4) (n^2 + 1)^{10} \in \Theta(n^{20})$$

$$(5) \sqrt{10n^2 + 7n + 3} \in \Theta(n)$$

$$(6) 2n \log_2(n+2)^2 + (n+2)^2 \log_2(n/2) \in \Theta(n^2 \log_2 n)$$

$$(7) 2^{n+1} + 3^{n-1} \in \Theta(3^n)$$

$$(8) \lfloor \log_2 n \rfloor \in \Theta(\log_2 n); \log_{10} n \in \Theta(\log_2 n)$$

$$(9) 2^n \in O(n!), \text{ maar NIET } 2^n \in \Theta(n!)$$

De volgende naamgeving wordt meestal gehanteerd:

1	constant
$\log n$	logaritmisch
n	lineair
$n \log n$	n -log- n
n^2	kwadratisch
n^α ($\alpha > 1$)	polynomiaal
2^n	exponentieel
$n!$, n^n , ...	superexponentieel

Voorbeeld 3:

```
// invoer: array  $a[0 \dots n - 1]$  bestaande uit  $n$  reals en  
//          een reeel getal  $k$   
// uitvoer: index  $i$  waarvoor  $a[i] = k$ ;  $-1$  als deze niet  
//          bestaat
```

```
 $i := 0$  ┌──→ basisoperatie  
while (  $i < n$  and  $a[i] \neq k$  ) do  
     $i := i + 1$ ; od  
if (  $i < n$  )  
    return  $i$ ; fi  
return  $-1$ ;
```

best case/worst case/average case: ...

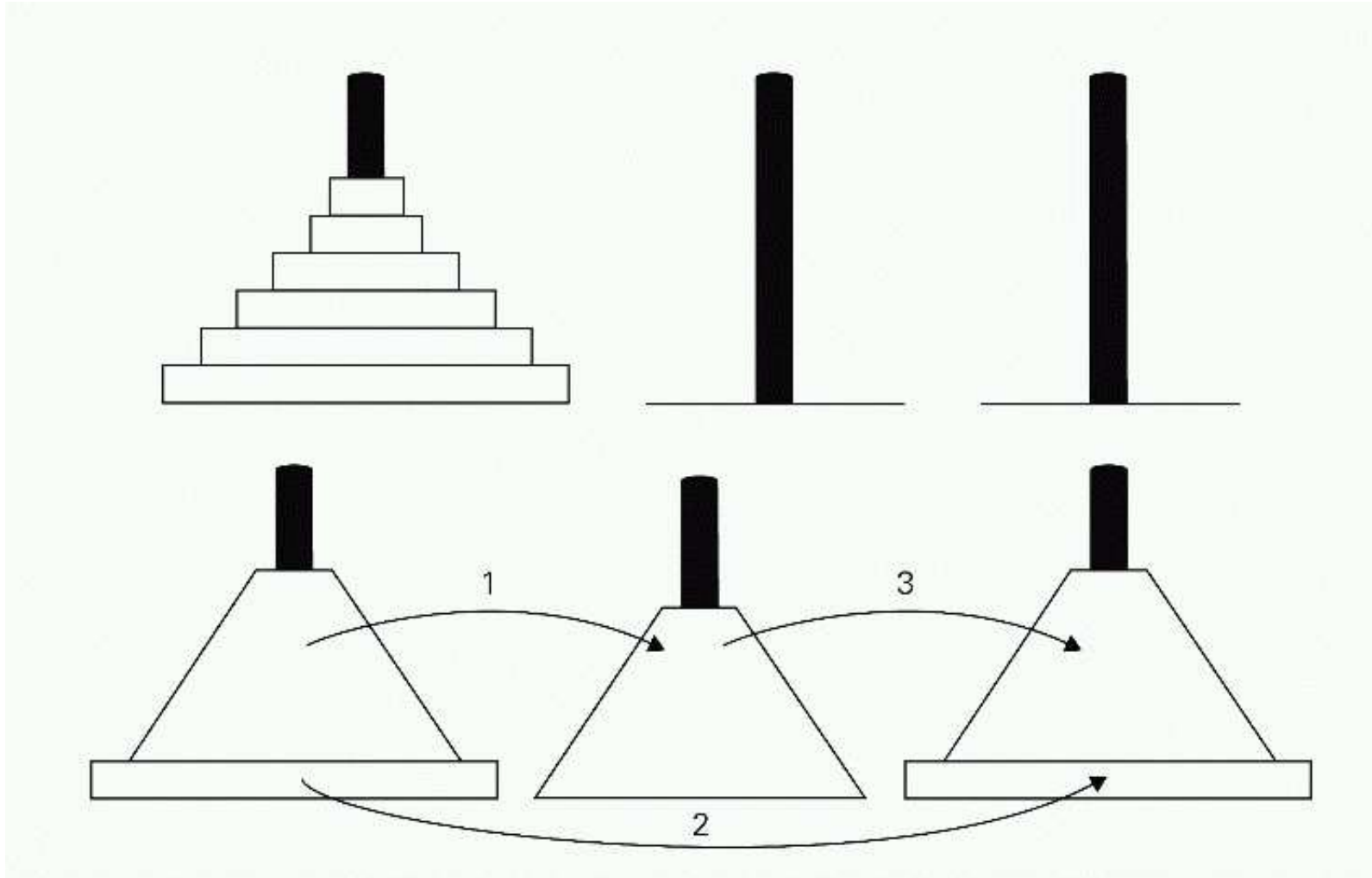
Recursief algoritme voor de berekening van $n!$:

```
int faculteit ( int n ) { // gebruikt:  $n! = n \cdot (n - 1)!$ 
    if ( n == 0 )
        return 1;
    else
        ↴————— basisoperatie
        return n*faculteit(n-1);
} // faculteit
```

$M(n)$ = aantal vermenigvuldigingen (= aantal recursieve aanroepen - 1)
voldoet aan de **recurrente betrekking**:

$$\begin{cases} M(0) = 0 \\ M(n) = M(n - 1) + 1 \quad \text{voor } n > 0 \end{cases}$$

Oplossing: $M(n) = n \rightarrow$ complexiteit faculteit is $\Theta(n)$.

Recursieve oplossing van de Torens van Hanoi

Een recursief algoritme voor het probleem van de Torens van Hanoi (zie [Programmeermethoden](#)):

```
// zet toren van n stuks (optimaal) van a naar b via c
// print de zetten
void zet (int n, int a, int b, int c) {
    if ( n > 0 ) {
        zet (n-1, a, c, b);
        cout << "zet van " << a << "naar " << b << endl;
        zet (n-1, c, b, a);
    } // if
} // zet
```


- n (het aantal schijven) is een maat voor de grootte van de invoer
- het verzetten van een schijf is de basisoperatie

Laat $M(n)$ = aantal zetten (= aantal recursieve aanroepen - 1), dan voldoet $M(n)$ aan de **recurrente betrekking**:

$$\begin{cases} M(0) = 0 \\ M(n) = 2M(n-1) + 1 \quad \text{voor } n > 0 \end{cases}$$

Oplossing (zie college):

$$M(n) = 2^n - 1 \longrightarrow \text{complexiteit zet is } \Theta(2^n).$$

Brute Force

Brute force: a straightforward approach, usually directly based on the problem statement and definitions.

Ofwel: los een probleem op via de meest voor de hand liggende (recht-toe-recht-aan) methode, meestal door eenvoudigweg de definitie van een oplossing te gebruiken. Vaak ook: alle mogelijkheden proberen.

Voorbeeld 1: vind de grootste gemene deler van twee getallen m en n door van alle mogelijke integers ≥ 2 (en $\leq \min(m, n)$) te proberen of ze zowel m als n delen. (Zie college 1.)

Voorbeeld 2: los de DONALD + GERALD = ROBERT puzzel op door alle $9!$ (er was al gegeven dat $D = 5$) mogelijke antwoorden te proberen. (Zie college 1.)

Voorbeeld 3: zoek een gegeven X in een array van n stuks door er van links naar rechts doorheen te lopen en X met alle n te vergelijken.

Zoek herhaald de kleinste en zet die op de juiste positie in het array.

```
for  $i := 0$  to  $n - 2$  do  
     $\text{min} := i$ ;  
    for  $j := i + 1$  to  $n - 1$  do  
        if  $A[j] < A[\text{min}]$  then  
             $\text{min} := j$ ;  
        fi  
    od  
    wissel( $A[i], A[\text{min}]$ );  
od
```

Aantal vergelijkingen: $\frac{1}{2}n(n - 1)$.

Probleem: bereken de waarde van het polynoom $p(x) = a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_1 x + a_0$ in het punt $x = x_0$ (Levitin, opgave 3.1.4)

Brute force algoritme (uit de definitie):

```
p := 0;
for i := n downto 0 do
  macht := 1;
  for j := 1 to i do
    macht := macht * x; // bereken  $x^i$ 
  od
  p := p + a[i] * macht;
od
return p;
```

Efficiëntie (aantal $*$ / $+$): $\Theta(n^2)$

Slimmer: we kunnen de efficiëntie eenvoudig flink verbeteren door van rechts naar links te evalueren en de x^i handiger te berekenen:

```
p := a[0];  
macht := 1;  
for i := 1 to n do  
    macht := macht * x;  
    p := p + a[i] * macht;  
od  
return p;
```

Efficiëntie: $\Theta(n)$;

Preciezer: $\#(*) = 2n$; $\#(+)$ = n

Dit kan nog beter (methode van Horner), echter niet in orde van grootte.

Gegeven een **patroon** (= string van m karakters) en een **tekst** (= string van $n \geq m$ karakters). **Gevraagd** de index van de beginpositie in de tekst waar het patroon voorkomt.

Brute force algoritme: patroon v.l.n.r. langs de tekst schuiven en steeds de overeenkomstige karakters uit tekst en patroon vergelijken

```
for  $i := 0$  to  $n - m$  do
     $j := 0$ ;
    while  $j < m$  and patroon[ $j$ ] = tekst[ $i + j$ ] do
         $j := j + 1$ ;
    od
    if  $j = m$  then
        return  $i$ ;
    fi
od
return  $-1$ ; // geen match gevonden
```

De werking van het algoritme geïllustreerd aan de hand van het volgende voorbeeld:

N O B O D Y - N O T I C E D - H I M
 N O T
 N O T
 N O T
 N O T
 N O T
 N O T
 N O T
 N O T

Het aantal vergelijkingen dat dit algoritme doet hangt af van de tekst en het patroon. In de **worst case** worden $m * (n - m + 1)$ vergelijkingen gedaan. Dit komt voor wanneer in elke i -stap het patroon helemaal (dus m vergelijkingen) vergeleken wordt met de tekst. De **complexiteit** van het algoritme is dus $O(n * m)$.

Opgave: geef een tekst en een patroon waarvoor het algoritme $m * (n - m + 1)$ vergelijkingen doet.

Opmerking: het kan beter (Boyer-Moore, Knuth-Morris-Prattt), maar voor “gewone-taal” teksten is het algoritme zo slecht nog niet.

Gegeven n punten $p_1 = (x_1, y_1), \dots, p_n = (x_n, y_n)$.

Gevraagd het/een tweetal punten dat het dichtst bij elkaar ligt. Afstandsmaat: $d(p_i, p_j) = \sqrt{(x_i - x_j)^2 + (y_i - y_j)^2}$.

Brute force algoritme: alle paren (p_i, p_j) (met $i < j$) aflopen en hun onderlinge afstanden $d(p_i, p_j)$ vergelijken.

```
dmin := ∞;
for i := 1 to n - 1 do
  for j := i + 1 to n do
    d := (x_i - x_j)2 + (y_i - y_j)2;
    if d < dmin
      dmin := d; k := i; l := j;
    fi // (p_k, p_l) voorlopig closest pair
  od
od
```

Complexiteit: $\frac{1}{2}n(n - 1) = \Theta(n^2)$

- **Lezen/leren bij dit college:**
Paragraaf 2.1–3, 3 incl., 3.1–3
- **Werkcollege** programmeeropdracht 1:
donderdag 25 februari 2016, 13:45–15:30,
in computerzalen
- **Volgend college:**
donderdag 3 maart 2016
- Het onderwerp Complexiteit en recursie (Levitin 2.4 en sheets 18–21) slaan we over.